

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3515/2021. (XII. 13.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 14.Szk.1665/2020/10. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselőjén (dr. Gaudi-Nagy Tamás ügyvéd) keresztül az Abtv. 27. § alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Pesti Központi Kerületi Bíróság 14.Szk.1665/2020/10. számú végzésének (és erre tekintettel az annak alapjául szolgáló határozatnak) az alaptörvény-ellenességét, mivel az az indítvány szerint a hivatkozott végzés sérti az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint 2020. augusztus 18-án 18 óra 30 perctől (20 óráig tartó időintervallumban), Budapest VIII. kerület Salétrom utca 4. szám alatt lévő Loffice irodaházban, a Szivárványcsaládokért Alapítvány és a Budapest Pride által szervezett „Kerekasztal beszélgetés a magyarországi szivárványcsaládokról” című rendezvény került megtartásra. Az eseményt a közösségi médiában és a Budapest Pride hivatalos oldalán is meghírdették. Ezen a napon 18 óra 30 perckor egy kb. 15 főből álló társaság érkezett az épülethez, akik be akartak menni oda, de bejutásukat a rendezők megakadályozták, ugyanis feltételezhető volt a csoport ellentétes szemlélete, és ellenérzése a rendezvény tartalmával. A csoport ezt követően egy molinót feszített ki, amelynek egyik oldalán „Szivárványcsalád = gyermekveszélyeztetés” a másik oldalán „Állítsuk meg a gyerekek megrontását” felirat volt olvasható. Emellett az egyik résztvevő egy megafonból szóló szirénahanggal próbálta megzavarni a rendezvényt. A helyszínre 18 óra 38 perckor érkezett ki a rendőrség, akiknek a rendezvény szervezői elmondták, hogy a csoport tagjait (ellentétes, és véleményük szerint hergelő álláspontjuk miatt) nem akarják beengedni a rendezvényre, ezért kérték őket, hogy hagyják el a helyszínt, de ennek nem tettek eleget, a rendezőket pedig verbálisan szidalmazták, miszerint „alkotmányellenes, amit a rendezvényen csinálnak”. A csoport tagjaihoz lépve a rendőrség felvilágosítást kért, hogy ki a gyűlés szervezője, amelyre az indítványozó azt válaszolta, hogy nincs szervező, ugyanis ez egy spontán gyűlés, amely egy alkotmányellenes eseményre reagál, azt akarja megakadályozni. A csoport tagjai közül többen, így az indítványozó is a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom logójával ellátott fekete pulóvert viseltek. A rendőrség a helyszínen megállapította, hogy a jelenlévő személyek közösen nyilvánítottak véleményt egy közéleti kérdésben (a Pride ellen), véleménynyilvánításukhoz molinókat is készítettek, közösen skandáltak, az intézkedés során pedig a rendőrséggel folyamatosan az indítványozó kommunikált.
- [3] Az ügyben az intézkedő rendőrök feljelentése alapján a Budapesti Rendőr-főkapitányság VIII. Kerületi Rendőrkapitánysága mint szabálysértési hatóság (a továbbiakban: hatóság) járt el, amely határozatában az indítványozót a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 189. § (3a) bekezdés *d*) pontjába ütköző gyülekezési joggal visszaélés szabálysértése miatt 80 000 Ft pénzbírsággal sújtotta. A határozat meghozatala során az indítványozó tagadta, hogy ő gyűlést szervezett volna. Elmondása szerint online (a www.budapestpride.hu oldalon) értesült a rendezvényről, amely nyilvános beszélgetésként volt meghírdetve. A rendezvény leírása szerint a tanácsadás mellett a rendezvény célja kifejezetten a homoszexuális személyek bátorítása volt arra, hogy gyereket fogadjanak örkbe. Mivel ez szerinte jogellenes, ezért el szeretett volna menni, hogy meghallgassa, mit is mondanak. A rendezők azonban nem engedték be. A többi személlyel elmondása szerint csak véletlenül találkozott össze. Ő semmilyen gyűlést nem akart szervezni, a molinók csak azért voltak nála, mert a sajtónak is nyilatkozott, és ott véleményét vizualizálni is akarta. Álláspontja szerint cselekménye nem tartozott a gyülekezési jogról szóló

2018. évi LV. törvény (a továbbiakban: Gytv.) hatálya alá, de ha mégis az alá tartozott volna, akkor is spontán gyűlésnek minősült, mivel csak arra a helyzetre reagált, hogy őt/őket a rendezvényre nem engedték be. A kamerafelvételeken – amelyet a hatóság a bizonyítás részévé tett – az volt látható, hogy a csoport egyenpulóverben, együtt érkezett meg, majd miután nem engedték be őket, kifeszítették a molinót. A csoportot a kamerafelvétel szerint végig az indítványozó vezette és instruálta. Mikor megkérték, hogy ne zavarják a rendezvényt, az indítványozó elmondta, hogy ez egy spontán tiltakozó demonstráció, eközben a csoport végig a „tiltsák be” szavakat skandálta.

- [4] A fentiek alapján a hatóság határozatában megállapította, hogy az indítványozó egyértelműen vezette a csoportot, amely szervezetten érkezett a helyszínre, céljuk pedig a rendezvény ellen való tiltakozás volt, amely ellenvéleményüket molinókkal és skandalással fejeztek ki. A hatóság a Gytv. és a Szabs. tv. vonatkozó rendelkezéseinek értelmezése alapján megállapította, hogy az indítványozó a Gytv. szerinti bejelentési kötelezettségét elmulasztva szervezett gyűlést, ezzel pedig elkövette a Szabs. tv. 189. §-a szerinti gyülekezési joggal való visszaélést.
- [5] 2. Az indítványozó a hatóság határozatával szemben kifogást nyújtott be, amelyben arra hivatkozott, hogy ő a tényállás szerinti napon azért ment a rendezvény helyszínére, hogy a kerekasztal-beszélgetésen részt vehessen, nem pedig azért, hogy ott tüntetést szervezzen vagy azon részt vegyen, ezért nem is valósította meg a Szabs. tv. 189. §-a szerinti szabálysértést. Kiemelte azt is, hogy amennyiben a hatóság mégis gyűlésnek minősítette a cselekményüket, akkor is azt spontán gyűlésnek kellett volna tekintenie, ugyanis az arra való reakció volt, hogy önkényesen és jogellenesen kizárták őket a rendezvényről.
- [6] A kifogás alapján eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság (a továbbiakban: PKKB) végzésében a kifogást nem találta alaposnak, és a hatóság határozatát hatályban tartotta. A PKKB végzésének indokolása szerint kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy az indítványozó és a többi jelenlévő személy azért gyűlt össze a rendezvény helyszínén, hogy közösen kifejezzék azon álláspontjukat, hogy a gyermekeknek a klasszikus családmódban való nevelkedésük az érdekük, és az azonos nemű szülőkkal nevelkedő gyermekek egészséges fejlődése veszélyben van. A közös fellépést támasztja alá az is, hogy a társaság együtt érkezett, egyenpulóvert viseltek, az indítványozó végig instruálta őket (ezért ő kétséget kizáróan vezetőnek is volt tekinthető), valamint molinót is készítettek és együtt skandáltak. A PKKB végzése ezt követően a Gytv. 10. §-át értelmezve arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó mint az önálló gyűlés szervezője nem tett eleget a bejelentési kötelezettségének, ezért elkövette a Szabs. tv. 189. §-a szerinti szabálysértést.
- [7] A PKKB végzésében foglalkozott az indítványozónak a spontán gyűlésre való hivatkozásával is. E tekintetben a végzés figyelembe vette az Alkotmánybíróság 3001/2021. (I. 14.) AB határozatában foglaltakat, és ez alapján megállapította, hogy az indítványozónak és társainak a cselekménye azért nem minősülhet spontán gyűlésnek, mivel annak fogalmi eleme, hogy ne legyen előre toborozva a részt vevők köre, ne készüljenek előre transzparenszek, ne legyen előre elkészített napirend. Ezzel szemben azonban az indítványozó és társai előkészítették a megjelenésüket, transzparenszeket készítettek, amelyek azonban már önmagában kizárják a spontán gyűlés lehetőségét.
- [8] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában kérte a PKKB végzésének megsemmisítését, mivel álláspontja szerint a végzés sérti az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését. Az alkotmányjogi panasz indokolása szerint súlyosan sérti az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését, hogy az indítványozó nem gyakorolhatta az Alaptörvény által biztosított véleménynyilvánításhoz való jogát (azaz, hogy kifejtthesse a szívérványcsaládokról gondolt nézeteit) egy nyilvános rendezvényen – amely az indítványozó szerint a Gytv. szerinti gyűlésnek minősült – mivel ahhoz véleménye szerint önkényesen és jogellenesen megakadályozták a csatlakozását. Elmondása szerint ő nem akart semmilyen gyűlést szervezni (az ott megjelent társával csak véletlenül találkozott, nem együtt és szervezetten mentek a rendezvényre), csupán egy nyilvános rendezvényhez kívánt csatlakozni. Ugyancsak az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését sértőnek tartja azt, hogy miután a rendezők megtagadták a rendezvényre való belépésüket a hatóság és a PKKB nem tekintette az erre adott reakciójukat a spontán gyűlés fogalmi körébe tartozónak. Álláspontja szerint ugyanis az a körülmény, hogy az indítványozónál és a jelenlévő személyeknél molinó volt, valamint hogy azonos öltözékben voltak, továbbá, hogy az indítványozó instruálta a tömeget nem zárja ki a cselekmény spontán jellegét. Ezek ugyanis a rendezvényre készültek, nem pedig egy tüntetéshez. Ha a PKKB cselekményüket gyűlésnek tekinti, akkor az egészen biztosan spontán gyűlés volt, ahogyan az az Alkotmánybíróság 3001/2021. (I. 14.) AB határozatából

is következik. Ezt azonban a PKKB tévesen ítélte meg, azért a PKKB végzése már csak ezen okból is alaptörvény-ellenes.

II.

[9] Az Alaptörvény érintett rendelkezése:

„VIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez.”

III.

- [10] 1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mindenekelőtt megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-a tekintetében megfelel az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.
- [11] 2. Az Abtv. 27. §-a szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [12] Az alkotmányjogi panasz határidőben benyújtottnak minősül.
- [13] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló szabálysértési eljárásban eljárás alá vont személy nyújtotta be az ügyét érdemben lezáró bírói végzéssel szemben, amely tekintetében további jogorvoslatnak nincs helye.
- [14] 3. Az indítványozó indítványában az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére hivatkozott. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az indítványozó jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány benyújtását részletesen indokolta, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jogok sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [15] Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [16] E tekintetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ügy az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében biztosított békés gyülekezéshez való joggal összefüggésben felveti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Vizsgálendő kérdés ugyanis, hogy a PKKB az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban értelmezte-e az indítványozó magatartását, azzal összhangban minősített-e cselekményét a Gytv. hatálya alá tartozónak és tekintette őt szervezőnek, valamint az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban állapította-e meg, hogy az indítványozó cselekménye nem volt spontán gyűlésnek tekinthető.
- [17] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján, a panasz befogadásáról szóló döntést mellőzve, az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában érdemben bírálta el.

IV.

[18] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.

- [19] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rámutat: az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság tehát következetes gyakorlata szerint alkotmányjogi panasz alapján „a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]} Az Alkotmánybíróság nem vonhatja el azonban az ítélező bíróságok hatáskörét az előttük fekvő tényállás elemeinek átfogó mérlegelésére, csupán a mérlegelés alapjául szolgáló jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját, illetve a mérlegelés alkotmányossági szempontjainak a megtartását vizsgálhatja felül.
- [21] 2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz vizsgálata körében elsőként fontosnak tartotta kiemelni a békés gyülekezéshez való joggal összefüggésben a jelen ügyre nézve releváns gyakorlatának, valamint az ügygel összefüggő, Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatának a legfontosabb elemeit. Ezen gyakorlatok köréből különösen is fontos rögzíteni a spontán gyűlésre irányadó szempontokat, ugyanis jelen alkotmányjogi panasz esetében a PKKB-nak ezen szempontok figyelembe vétele is elengedhetetlen volt.
- [22] 2.1. Az Alkotmánybíróság a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában hangsúlyozta, hogy a negyedik Alaptörvény módosítással hatályon kívül helyezett alkotmánybírósági határozatokban kidolgozott érvek, jogelvek és alkotmányossági összefüggések felhasználhatóak az újabb ügyekben vizsgálandó alkotmányjogi kérdések elbírálásakor is „ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indoklásába történő beillesztése” {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [32]}. Ezzel összhangban megállapítható, hogy a korábban hatályos Alkotmány a 62. § (1) bekezdésében deklarálta a békés gyülekezéshez való jogot, amelyet az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése tartalmában hasonlóképpen szabályoz, így a korábbi Alkotmány hatálya alatt meghozott alkotmánybírósági döntések az Alaptörvény hatálya alatt is irányadónak tekinthetők. Ezt erősített meg az Alkotmánybíróság a 3/2013. (II. 14.) AB határozatában is, amikor kifejtette, hogy a „2011. december 31-éig hatályos Alkotmány 62. § (1) bekezdésében a Magyar Köztársaság elismerte a békés gyülekezés jogát és biztosította annak szabad gyakorlását. A 2012. január 1-jétől hatályos Alaptörvény mindenki jogát biztosítja a »békés gyülekezéshez«. Bár az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésének szövege kifejezetten nem követeli meg az államtól, hogy az emberek szabad gyülekezését biztosítsa, ez a kötelezettség az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdéséből következik, ez utóbbi rendelkezés ugyanis minden alapvető (ideértve a gyülekezési) jog védelmét az állam elsőrendű kötelezettségévé teszi. Az állam jogalkotó és jogalkalmazó intézményei tehát kötelesek biztosítani, hogy a gyülekezni kívánók élhessenek az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető jogokkal. Az Alkotmánybíróság ezért továbbra is irányadónak tekinti a korábbi határozataiban foglalt gyülekezési szabadsággal kapcsolatos megállapításokat.” {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [38], megerősítette: 3307/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [17]}
- [23] 2.2. A gyülekezés szabadságával összefüggésben előjáróban fontos kiemelni az Alkotmánybíróság 55/2001. (XI. 29.) AB határozatát. E szerint „a gyülekezési jog a tágabb értelemben vett véleménynyilvánítási szabadság része, amely a közügyekre vonatkozó, békés jellegű közös vélemény-kifejezést biztosítja. Az alkotmányos védelem tehát a közügyekről folytatott nyilvános vitában való részvételt célzó rendezvényeket illeti meg, amelyek segítik a közérdekű információk megszerzését és másokkal való megosztását, valamint a vélemények közös nyilvánítását.” {55/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 442, 449, megerősítette: 3307/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [18]}

- [24] 2.3. Jelen ügy tekintetében a békés gyülekezéshez való jog körében fontos áttekinteni a spontán gyűlések/rendezvények fogalmi elemeit. Ennek körében elsőként fontos megjegyezni, hogy az Alkotmánybíróság a 75/2008. (V. 29.) AB határozatában rámutatott, hogy a bejelentési kötelezettség nem abszolútizálható. Ebből egyenesen következik, hogy az Alaptörvény VIII. cikkének védelme a rövid idő alatt szervezett, vagy szervezés nélküli (spontán) gyülekezéseket is védi, ha azok egyébként békés jellegűek. A spontán gyűlés fogalma szerint olyan nem szervezett, ennek megfelelően sem szervezőkkel, sem belső struktúrával nem rendelkező gyűlés, amelyet – szervező hiányában – nem jelentenek be. Jellemzően sokakat érintő, hirtelen bekövetkezett esemény (pl. egy a nagyközönség előtt nem ismert politikai esemény) hatására kisebb-nagyobb tömeg jön össze („verődik össze”) közterületen. Ki kell emelni, hogy az említett eseményhez időben, esetenként pedig térben is mindenképp szorosan kapcsolódik a gyülekezési jog gyakorlása. A spontán gyűlésekkel kapcsolatban a Velencei Bizottság és az EBESZ/ODIHR is többször megnyilvánult jelentéseiben, kiemelve, hogy a spontán gyűlések hozzájárulnak az egészséges demokrácia megvalósulásához, mindaddig, amíg azok nem veszítik el békés jellegüket (lásd többek között: *Compilation of Venice Commission Opinions concerning Freedom of Assembly, Strasbourg*, 04 October 2012, CDL(2012)014rev2, továbbá: CDL-AD (2012)006 OSCE/ODIHR - *Venice Commission Joint Opinion on Law on Mass Events in the Republic of Belarus*, §57.).
- [25] Az EJEB gyakorlatából fontos megjegyezni a *Bukta és társai kontra Magyarország* (25691/04), 2007. július 17., ügyben hozott döntést. Ezen döntésében az EJEB megállapította, hogy speciális körülmények fennállása esetén, amikor egy politikai eseményre való, demonstráció formájában történő azonnali reagálás igazolható, a rendezvény jogellenességének megállapítása, valamint a békés tüntetés feloszlátása kizárólag a szükséges előzetes bejelentés elmulasztása miatt – ha a résztvevők egyébként jogszerűtlen magatartást nem tanúsítanak – aránytalanul korlátozza a békés gyülekezéshez való jogot. A résztvevők szórólapon, elektronikus úton vagy más nyilvános felhívás útján történő toborzása azonban éppúgy kizárta teszi a spontán gyűlést, mint a napirend, az előre elkészített transzparenszek, vagy éppen a gyűlésnek a bekövetkezett eseménytől időben távol történő megtartása.
- [26] A fentiek mellett azt is hangsúlyozni kell, hogy a spontán gyűlések esetében – a fentebb részletezett feltételek teljesülése esetén – nem csak a feloszlátási tilalom áll fenn, hanem szankcionálási tilalom is. A Szabs. tv. szerint ugyanis ezen szabálysértési alakzatoknak a védett jogi tárgya a gyülekezések békés jellegének megőrzése, és a rend fenntartása, amelynek sérelme egy spontán gyűlés esetében (ha az nem veszíti el a békés jellegét) fogalmilag kizárt.
- [27] 2.4. Az Alkotmánybíróság gyakorlatából jelen ügy tekintetében fontos kiemelni a 3307/2020. (VII. 24.) AB határozatban foglalt alábbi szempontokat is.
- [28] Az Alkotmánybíróság a fenti határozatában rögzítette, hogy *in abstracto* nem zárható ki az sem, hogy egy bejelentett rendezvényt követő eseménysorozat újabb önálló gyűlésnek, illetve a gyülekezési jog hatálya alá tartozó spontán vagy gyors reagálású rendezvénynek minősüljön. A gyülekezési jog gyakorlása ugyanis nem szűkíthető le a gyülekezési törvény szerint bejelentett rendezvényekre, annak részét képezik ugyanis a spontán, illetve gyors reagálású gyűlések is {3307/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [22]}.
- [29] A fentiekkel összhangban az adott ügyben eljáró bíróságnak ezért mérlegelnie kell, hogy a későbbi események megfelelnek-e a gyűlés fogalmának. Az események gyűlés jellegének megítélése körében pedig jelentősége van annak, hogy a résztvevők közéleti kérdésben kívánnak-e közösen, nyilvánosan kommunikálni; a kommunikációs szándék kifejezésre jut-e, verbális vagy nonverbális formát ölt-e; a rendezvény keretében megvalósuló véleménynyilvánítás a külső szemlélő számára gyülekezésként azonosítható-e; előbbi folyamatoként maga a rendőrség az eseményt ténylegesen gyülekezésként kezeli-e; illetve annak is, hogy adott esetben történt-e olyan esemény, amely azonnali reakciót igényelt. Önmagában az, hogy egy eseménysorozat résztvevői egy korábbi rendezvény résztvevői közül kerülnek ki, nem zárja ki azt, hogy utólag megvalósított cselekményük gyülekezésnek minősüljön, és önálló alkotmányos védelmet élvezzen {3307/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [23]}.
- [30] 3. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság jelen ügyre nézve az alábbiakat állapította meg.
- [31] 3.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt fontosnak tartja kiemelni, hogy a Gytv. elsősorban a közterületeken tartott gyűlésekkel kapcsolatosan tartalmazza az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó legfontosabb szabályokat. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy közterületnek nem minősülő területen nem szervezhető

Gytv. szerint gyűlés, azt azonban igen, hogy ha közterületen szerveznek a Gytv. 2. §-ának megfelelő rendezvényt, akkor az mindenképpen a Gytv. szerinti gyűlésnek fog minősülni. A Gytv. 2. § (1) bekezdése szerint a gyűlésnek három fogalmi eleme azonosítható. Egyfelől és elsősorban, hogy azáltal közügyekben történő véleménynyilvánításra kerüljön sor. Második fogalmi elem a többes gyakorlás követelménye, amely szerint legalább két fő közös véleménynyilvánítására kell, hogy sor kerüljön. E tekintetben fontos, hogy ennek a két személynek nem kell közös elhatározásból, egymással előre egyeztetve a helyszínre mennie, elegendő az is, ha azonos céllal, de egymástól függetlenül jelennek meg az adott helyen. A harmadik feltétele pedig a gyűlésnek az, hogy az nyilvános összejövetel legyen (amelyhez elvben bárki csatlakozhat).

- [32] Fontos kiemelni, hogy jelen ügyben megállapított tényállás alapján a Loffice irodaházban tartott „Kerekasztal beszélgetés a magyarországi szivárványcsaládokról” című rendezvény egy magánterületen tartott beszélgetés volt, amelyet a rendőrséghez intézett bejelentés sem előzött meg, tekintettel arra, hogy az egy nem közterületen tartott rendezvény volt. A rendezvény a Gytv. 2. §-a szerinti fogalmi elemeknek sem felelt meg teljes mértékben, mivel ennek a rendezvénynek a célja egy vitafórum biztosítása volt a szivárványcsaládokkal összefüggő kérdések megvitatására, nem pedig egy előre meghatározott célú, kinyilatkoztató jellegű közügyekben történő véleménynyilvánítás (még akkor sem, ha a kerekasztalbeszélgetés témája közügyekhez kapcsolódó volt). Egy olyan magánrendezvényen azonban, amely nem tartozik a Gytv. hatálya alá, azaz nem kell, hogy a Gytv. 2. § (1) és (2) bekezdése szerinti feltételnek megfeleljen (azaz, hogy a gyűlés nyilvános, vagyis ahhoz bárki szabadon csatlakozhat), a szervező szabadon eldöntheti, hogy a rendezvényre, vagyis az érintett magánterületre kiket enged be és kiket nem. Ez az állítás pedig akkor is igaz, ha a szervező a kerekasztalbeszélgetést nyilvánosan hirdeti, és invitálja oda az érdeklődő személyeket.
- [33] 3.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a PKKB az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban ítélte-e meg az indítványozónak és társainak a cselekményét, és az indítványozónak a szerepét. A PKKB végzésének indokolásában arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozónak és társainak a cselekménye megfelelt a Gytv. szerinti gyűlés fogalmi elemeinek, az indítványozó pedig szervezőnek volt tekinthető. Ha figyelembe vesszük a Gytv. szerinti gyűlés fogalmának a 3.1. alpontban (Indokolás [31] és köv.) részletezett elemeit, akkor jelen ügyre nézve az Alkotmánybíróság alábbi megállapításokat teszi: jelen ügyben az indítványozó és társai egyértelműen egy közéletet, közügyeket érintő kérdésben (a gyermekek és a szivárványcsaládok kapcsolata) akartak véleményt nyilvánítani (saját álláspontjukat kinyilatkoztatni), így az első fogalmi elemnek a cselekményük egyértelműen megfelelt. Második fogalmi elem a többes gyakorlás követelménye, amely tekintetében fontos rögzíteni, hogy irreleváns, hogy az indítványozó egyedül ment-e a helyszínre, vagy a többiekkel közös elhatározásból, ugyanis a legalább két fő jelenléte nem azt jelenti, hogy ezen személyek megjelenése összehangolt kell hogy legyen. A nyilvánosság követelménye pedig jelen esetben már csak a helyszín közterület jellege miatt is teljesült. Ez alapján megállapítható, hogy az indítványozó és társai (a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom tagjai) cselekménye önállóan is a gyűlés fogalmába tartozott, amelyet a PKKB az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban ítelt meg.
- [34] Azt is indokolt megvizsgálni, hogy ennek a Gytv. szerinti gyűlésnek minősülő cselekménynek az indítványozó szervezője volt-e. A Gytv. 3. § (1) bekezdése szerint a gyűlés szervezője az, aki a résztvevőket a gyűlésen való részvételre nyilvánosan felhívja, a gyűlést meghirdeti, továbbá a gyűlést megszervezi, és azt vezeti. Ugyanezen § (4) bekezdése alapján a gyűlést a szervező vezeti, az (5) bekezdés szerint pedig, ha a gyűlés szervezője vagy vezetője nem ismert, azt kell vezetőnek tekinteni, aki a napirendet meghatározza, akinek a gyűlés menetére befolyása van, illetve aki harmadik személyekkel szemben a gyűlést képviseli. Mindezekből egyeseken következik, hogy, ha egy gyűlés szervezője nem ismert, de a vezetője meghatározható, akkor őt kell a gyűlés szervezőjének is tekinteni. Jelen ügyben az indítványozó utasította és instrualta a vele együtt mozgó tömeget, ezért ő volt tekinthető a gyűlés szervezőjének. A PKKB is ezen érvelés mentén ítélete meg az indítványozó szerepét, ezért e tekintetben sem ellentétes a PKKB végzése az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével.
- [35] Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy a PKKB az Alaptörvénnyel összhangban minősítette az indítványozó és társai cselekményét gyűlésnek és az indítványozót szervezőnek.
- [36] 3.3. A PKKB végzésének Alaptörvénnyel való összhangja tekintetében azt is vizsgálni kell, hogy a PKKB az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban döntött-e arról, hogy az indítványozó és társai cselekménye nem minősül spontán gyűlésnek.

- [37] A spontán gyűlés fogalmi eleme, hogy az egy olyan eseményre reagáljon, amely időben nem válik el, vagy szoros közelségben áll a spontán gyűléshez. Az Alkotmánybíróság 3001/2021. (I. 14.) AB határozata szerint azonban a spontán gyűlés lehetőségét kizárja minden előzetes szervezettség, felhívás vagy épp transzparens, molinó készítése. Jelen ügyben az elsődleges kérdés, hogy az indítványozó és társai előzetes szervezettsége és készülése eleve kizárta-e a spontán gyűlés lehetőségét, mint ahogyan azt a PKKB végzése megállapította. E tekintetben az Alkotmánybíróság az alábbi megállapításra jutott: önmagában a fentiekben részletezett előzetes készülés, minden további vizsgálat nélkül nem feltétlenül zárja ki a spontán gyűlés lehetőségét. Jelen ügy tekintetében ugyanis kijelenthető, hogy amennyiben feltételezzük, hogy az indítványozó és társai joggal gondolhatták, hogy a kerekasztal-beszélgetés szervezője engedni fogja a rendezvényhez való csatlakozásukat, de ő a helyszínen ezt mégsem engedte, akkor az érintett személyek akkor is spontán gyűlésbe kezdhetnek (tiltakozva kizárásuk ellen), ha egyébként szervezeten és molinókkal, transzparenssekkel érkeztek a helyszínre (ugyanis egy olyan váratlan helyzettel találták szembe magukat, amelyre reagálniuk kellett). Amennyiben azonban az érintett személyeknek alapos okkal számolniuk kellett azzal, hogy rendezvény szervezője nem fogja engedni a csatlakozásukat (pl. amiatt, mert véleménynyilvánításuk provokatív jellegű, és alkalmas lehet arra, hogy a rendezvény békés jellegét veszélyeztesse), akkor a csatlakozás elutasítása, nem eredményezhet számukra olyan váratlan helyzetet, amely egy spontán gyűlés elkezdésére okot adna – mivel ellenkező következtetés a gyülekezéshez való joguk visszaélésszerű alkalmazását tenné jogszerűvé. Mivel jelen helyzetben a megállapított tényállás alapján az utóbbi eset valósult meg, ezért a PKKB az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban döntött úgy, hogy az indítványozó és társainak cselekménye nem volt a spontán gyűlés védelmi körébe vonható.
- [38] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a PKKB végzése figyelembe vette az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos szempontokat, ezért erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2829/2021.

